

नैसर्प m. N. eines der 9 Schätze bei den Gaina H. 193, Sch. Geht der Form nach auf निसर्प zurück.

नैस्त्रिंशिक (von निस्त्रिंश) adj. mit einem Schwert bewaffnet AK. 2, 8, 3, 38. H. 771.

नैस्त्रेक्ष (von निस्त्रेक्ष) n. Mangel an Liebe, — Zuneigung M. 9, 15 (नैस्त्रेक्ष).

नैस्वभाव्य n. nom. abstr. von निस्वभाव MADHJAM. 78.

नैस्व्य (von निस्व्य) n. Besitzlosigkeit, Armuth VARĀH. BRH. S. 32, 75.

नैस्व TRIK. 3, 3, 159. नैस्व VARĀH. BRH. S. 32, 119. 67, 22.

नौ (1. न + उ) adv. und nicht: न नूनमस्ति नो श्च: RV. 1, 170, 1. न मराति नो व्यं मराम 191, 10. 4, 21, 9. 6, 54, 3. 10, 86, 2. CAT. BR. 1, 1, 4, 21. 4, 2, 4, 7. 3, 4, 3. स न साधुना कर्मणा भ्यान्ना द्वासाधुना कनीयान् 14, 7, 2, 24. VOP. 23, 11. 13. नो — न st. न — नौ MĀKĀH. 61, 2. BHARTṚ. 1, 77 (nach der richtigen Lesart). DHŪRTAS. 77, 2. VOP. 23, 12. Vom Epos an erscheint नौ fast nur da, wo न in das Versmaass nicht passen würde: न च तत्प्रेत्य नो इह BHAG. 17, 28. R. 3, 41, 12. नान्नं वाञ्छति नो निद्रामुपैति SUÇR. 2, 461, 18. AMAR. 7, a. 62. PĀNĀT. V. 22. VET. in LA. 13, 9. Spr. 622. In den eben angeführten Stellen ist नौ zwar durch das Versmaass bedingt, aber doch auch sonst an seinem Platz: in den folgenden dagegen vertritt es das einfache न und lässt sich nur durch die Forderungen des Versmaasses rechtfertigen: यदेतदपि नो मूल्यमनो भूयः प्रदीयताम् MBH. 13, 2677. PĀNĀT. I. 97. II. 147. HIT. I. 88 (nach der richtigen Lesart). IV. 91. 147. AMAR. 5. 7. d. 10. 26. Spr. 364. 583. H. 73. नौ न bejahend VIKR. 39. In den folgenden Stellen wird नौ auch nicht einmal durch das Versmaass getragen: JĀG. 2, 27. 59. 3, 39. ÇUK. in LA. 41, 15. HIT. 1, 82. v. I. PĀNĀT. II. 150. 164, 2. H. 1539, Sch. Die Lexicographen (AK. 3, 3, 11. H. 1339) führen नौ mit anderen Negationen auf ohne Angabe der Bedeutungsverschiedenheit. Ueber नो चेन् s. u. चद् 4 gegen das Ende.

नौटी gaṇa नौरादि zu P. 4, 1, 41.

नौण m. N. pr. eines Kaufmanns RĀGA-TAR. 4, 11. ०मठ 12.

नौत् oder नौद् adv. beinahe, fast: क्षुतिमात्रमवर्धत् नौदिव् दिवमस्पर्शन् AV. 5, 19, 1. प्रज्ञा घनाशकिन नौत्पराक्खुवुः CAT. BR. 2, 4, 2, 2. Nach dem Padap. नऽउत्.

नौदन (von 1. नुद्) n. das Fortstossen, Forttreiben BHĀG. P. 3, 26, 43. BHĪSHĀP. 117.

नौदिन् (wie eben) adj. vertreibend, verscheuchend: परिश्रमः RAGH. 9, 38.

नौद्य (wie eben) adj. zu vertreiben, zu verscheuchen NALOD. 1, 20.

नौर्धस् UNĀDIS. 4, 225. m. N. pr. eines Rshi mit dem patron. Gautama RV. ANUKR. RV. 1, 61, 14. 64, 1. so wird das Wort auch 124, 4 gefasst nach Vorgang von NĪR. 4, 16. während es in dieser Stelle vielleicht eine appellative Bed. hat. AIR. BR. 6, 18. er heisst कालीवित PĀNĀV. BR. 7, 10, 10.

नौधा adv. Zusammenziehung von नवधा neunfach: नौधा विधाय रूपं स्वम् BHĀG. P. 3, 23, 47.

नौन 1) m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 8, 1830. — 2) f. आ N. pr. eines Weibes RĀGA-TAR. 8, 3162.

नौनक m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 7, 531. 572. 684. 687. 721 u. s. w.

IV. Theil.

नौनरथ m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 8, 445. — Vgl. नौन.

नौपस्थित् (1. न + उप^०) nom. ag. nicht bei der Hand stehend, sich entfernt haltend: अन्यवादी क्रियादिषी नौपस्थाता निरुत्तरः । आहूतप्रपलापी च कृीनः पञ्चविधः स्मृतः ॥ MIT. im ÇKDr. Statt नौपस्थाता wird VJAVANĀRAT. 16, 12 नौपस्थापी gelesen.

1. नौ enklit. acc. dat. gen. du. des Pronomens der 1sten Person VS. PRĀT. 2, 3. P. 8, 1, 20. RV. 7, 88, 5. 8, 31, 11. 10, 10, 4. 5, 95, 1. घृष्टूरि णौ VS. 2, 27 (VS. PRĀT. 3, 85). AIR. BR. 2, 25. 3, 28. CAT. BR. 3, 5, 4, 16. 6, 2, 3. 14, 6, 2, 14. R. 2, 98, 22.

2. नौ UNĀDIS. 2, 64. f. SIDDH. K. 248, a. 9. Declin. VOP. 3, 82. 1) Schiff. Boot, Nachen AK. 1, 2, 2, 10. TRIK. 1, 2, 12. H. 876. HĀR. 59. HALĀJ. 3, 50. नावं न पर्षणिमे RV. 1, 131, 2. 2, 39, 4. 8, 42, 3. 72, 3. VS. 10, 19. AV. 2, 36, 5. CAT. BR. 1, 8, 4, 4. यथाप्सु नावा संपाति TS. 5, 3, 10, 1. AIR. BR. 4, 13. 6, 6, 21. नौमणि KAUÇ. 52. die Schiffe des Pūshan RV. 6, 58, 3. सत्यस्य नावं: 9, 73, 1. सत्यस्य 82, 2. यज्ञिया नावंम् 10, 44, 6. — M. 2, 204. 4, 120. 7, 192. 8, 408. HIP. 1, 3. MBH. 3, 10080. 9, 215. नावि भग्याम् 997. HARIV. 5237. R. 1, 9, 5. 26, 3. 2, 52, 5. fgg. 5, 20, 2. VARĀH. BRH. 26 (25), 12. नौदेके शकटं याति न च नौर्गच्छति स्थले HIT. I. 84. VID. 243. BHĀG. P. 1, 3, 15. 8, 24, 56. Am Ende eines adj. comp.: वणिक्पथा भिन्ननवो (Thema ँनु) यथाणवि BHĀG. P. 8, 11, 25. त्वाम् — सकृन्वावम् 24, 37. den instr. नावया, der vom Schol. zu P. 7, 1, 39, VĀRT. 4 zu नौ gezogen wird, haben wir unter नावा gestellt. ँम् zum Schiffe werden UGĀVAL. zu UNĀDIS. 2, 65. Unter den Synonymen für वाच् aufgezählt NĀIG. 1, 11 nach der Allegorie, dass das Wort des Gebets wie ein Fahrzeug in die andere Welt hinüberführt; vgl. CAT. BR. 4, 2, 5, 10. वाग्वै सुतमी नौरिति ब्राह्मणम् DEV. — 2) in der Astrol. a) Bez. einer best. Erscheinung am Monde: उन्नतमीपच्छङ्गे नौसंस्थाने विशालता चोक्ता VARĀH. BRH. S. 4, 8. — b) N. einer best. Constellation (नाभसयोग) VARĀH. LAGHU. 10, 8. BRH. 12, 8. नौज्ञ 16. नौक 1) am Ende eines adj. comp. von नौ Schiff u. s. v. गावा उरग्रादि zu P. 5, 4, 151. सन्नौकानिवाणवि MBH. 8, 44. स्रष्टिषड्मरुनौका (नदी) 12, 3646. — 2) f. आ ein kleines Schiff, Nachen P. 7, 3, 44, Sch. 4, 13, Sch. ÇANDAN. im ÇKDr. MATSOP. 36. R. 1, 9, 7. 2, 52, 75. R. GOAR. 2, 97, 15. HIT. I. 84, v. I.

नौकार्णधार (2. नौ + क^०) m. Steuermann VARĀH. BRH. S. 13, 25. — Vgl. कर्णधार.

नौकर्णो (2. नौ + कर्ण) f. N. pr. einer der Mütter im Gefolge des Skanda MBH. 9, 2647.

नौकर्मन् (2. नौ + क^०) u. die Beschäftigung —, das Gewerbe des Schiffers M. 10, 34.

नौकाकृष्ट (नौका + आकृष्ट) n. Bez. einer best. vorthellhaften Stellung im Spiele Katuraṅga TITHYĀDIT. im ÇKDr. u. चतुरङ्ग und As. Res. II, 164. — Vgl. नृपाकृष्ट.

नौकादण्ड (नौ + दण्ड^०) m. Ruder AK. 1, 2, 2, 13. H. 877. Ist wohl nur Erklärung von तेषपी.

नौकाय m. pl. N. einer Schule (v. I. für नैगय) Ind. St. 3, 273.

नौचर (2. नौ + चर) adj. subst. zu Schiffe gehend, Schiffsfahrer RAGH. 17, 81.

नौजीविक (2. नौ + जीविका) m. Schiffer, Bootsmann VARĀH. BRH. S. 7, 6.